

Zawody permanentnie deficytowe i nadwyżkowe a wymagania kompetencyjne pracodawców

Białystok, 14.06.2023 r.

AGENDA

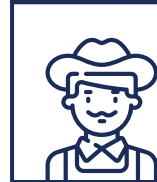
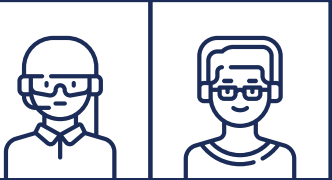
01 ZAŁOŻENIA ANALIZY

**02 ZMIANY W STRUKTURZE POPYTU NA ZAWODY
W WOJ. PODLASKIM**

**03 ZAWODY PERMANENTNIE DEFICYTOWE
I NADWYŻKOWE W WOJ. PODLASKIM**

**04 PRZYCZYNY WYSTĘPOWANIA ZAWODÓW
PERMANENTNIE DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH W WOJ. PODLASKIM**

05 PODSUMOWANIE

ZAŁOŻENIA ANALIZY

Sformułowanie „**zawód permanentnie deficytowy/ nadwyżkowy**” jest autorską propozycją w zakresie zdefiniowania zawodów ocenianych jako deficytowe lub nadwyżkowe z częstością występowania w corocznym badaniu pn. „Barometr zawodów” co najmniej pięć razy w prognozach na lata 2016-2023 i co najmniej raz w prognozach na lata 2022-2023;

Zmiany w strukturze zawodów prognozowanych na lata 2016–2023 w ramach badania „Barometr zawodów”

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zawody deficytowe (%)	6,2	8,9	12,9	13,8	14,6	14,6	13,5	7,6
zawody zrównoważone (%)	84,0	85,4	81,9	84,4	84,8	84,7	85,2	91,7
zawody nadwyżkowe (%)	9,9	5,7	5,2	1,9	0,6	0,6	1,3	0,6

Źródło: „Barometr Zawodów 2022. Raport podsumowujący badanie w województwie podlaskim, opracowanie WUP w Białymstoku, wydawca WUP w Krakowie, Kraków 2021; ocenie podlega ok. 145 grup zawodów

Zawody permanentnie deficytowe w woj. podlaskim w latach 2016-2023

W prognozach zawodów deficytowych w województwie podlaskim na lata 2016-2023 zidentyfikowano **43 grupy zawodów deficytowych**, począwszy od tych, które wystąpiły jednorazowo, poprzez takie, które powtarzały się w większości edycji badania. **Siedem z tych zawodów** miało charakter deficytowy na poziomie województwa w każdej z ośmiu edycji badania pn. „Barometr zawodów”.

Należą do nich profesje z sekcji PKD:

F Budownictwo

1. operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych (deficyt w latach 2017-2023)

C Przetwórstwo przemysłowe:

2. spawacze (deficyt w latach 2016-2023)
3. elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy (deficyt w latach 2018-2023)

H Transport i gospodarka magazynowa:

4. kierowcy ciągnika siodłowego/kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych (deficyt w latach 2016-2023);
5. magazynierzy (deficyt w latach 2018-2023);

Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna:

6. pielęgniarki i położne (deficyt w latach 2016-2023)
7. lekarze (deficyt w latach 2019-2023)

Zawody deficytowe w województwie podlaskim według prognozy Barometr zawodów na 2023 rok

F Budownictwo

1. operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych (deficyt w latach 2017-2023)

C Przetwórstwo przemysłowe:

2. spawacze (deficyt w latach 2016-2023)
3. elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy (deficyt w latach 2018-2023)

H Transport i gospodarka magazynowa:

4. kierowcy ciągnika siodłowego/kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych (deficyt w latach 2016-2023);
5. magazynierzy (deficyt w latach 2018-2023);

Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna:

6. pielęgniarki i położne (deficyt w latach 2016-2023)
7. lekarze (deficyt w latach 2019-2023)
8. fizjoterapeuci i masażyści
9. psycholodzy i psychoterapeuci

P. Edukacja – zawody do obserwacji w przyszłości w zakresie niedoborów

10. nauczyciele przedmiotów zawodowych
11. nauczyciele praktycznej nauki zawodu

O. Obrona narodowa – zawody do obserwacji w przyszłości w zakresie niedoborów

12. pracownicy służb mundurowych

Przyczyny występowania zawodów permanently deficytowych w woj. podlaskim (1)

- **braki kompetencyjne - kandydaci nie spełniają wymagań pracodawców m.in. ze względu na:**
 - brak lub utratę wymaganych kwalifikacji/uprawnień (np. wśród kierowców TIR, spawaczy, elektryków, pielęgniarek i położnych, itp.);
 - brak doświadczenia zawodowego, odpowiednich umiejętności, w tym wymaganej wielozadaniowości;
- **brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy, m.in. z powodu:**
 - rozwoju branży (np. transportowej, budowlanej, usług medycznych);
 - zmian demograficznych - niskiej zastępowalności pokoleniowej w niektórych zawodach (np. lekarze, pielęgniarki i położne; nauczyciele praktycznej nauki zawodu);
- **niekorzystne warunki pracy, nie odpowiadające kandydatom do pracy, m.in.:**
 - niskie wynagrodzenia (np. kierowcy, lekarze w publicznej służbie zdrowia);
 - nieatrakcyjny czas pracy (praca zmianowa, w niedziele i święta);
 - lokalizacja miejsca pracy poza miejscem zamieszkania; delegacje;
 - charakter pracy obciążający fizycznie i/lub psychicznie (np. kierowcy TIR, zawody budowlane, pielęgniarki).

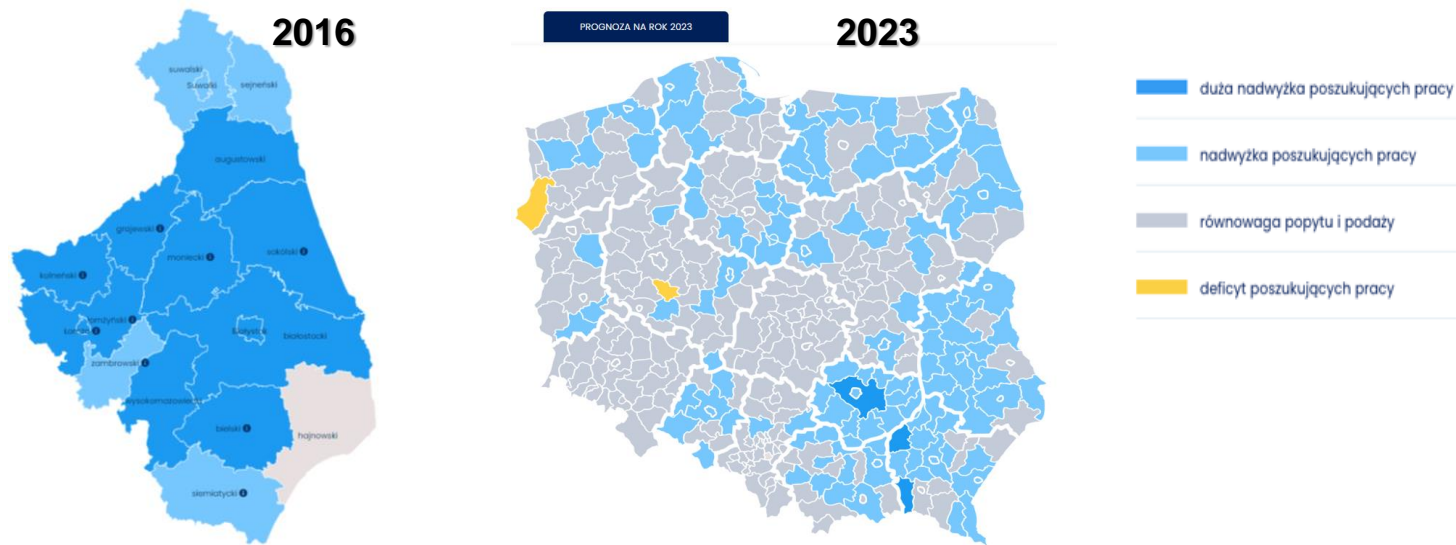

Zawody permanentnie nadwyżkowe w woj. podlaskim oraz w Polsce na tle zmian w prognozach Barometr zawodów na lata 2016–2023

Rok	woj. podlaskie	Polska
2023	ekonomiści	brak
2022	ekonomiści ; rolnicy i hodowcy	brak
2021	ekonomiści	ekonomiści
2020	ekonomiści	ekonomiści
2019	ekonomiści ; rolnicy i hodowcy; specjaliści ds. administracji (3)	ekonomiści
2018	ekonomiści ; nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących; operatorzy maszyn włókienniczych; pedagodzy; rolnicy i hodowcy; specjaliści ds. administracji; specjaliści technologii; żywności i żywienia; technicy mechanicy (9)	ekonomiści ; filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy; pedagodzy (3)
2017	ekonomiści ; filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy; nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących; operatorzy maszyn włókienniczych; pedagodzy; pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej; rolnicy i hodowcy; specjaliści ds. administracji; specjaliści technologii żywności i żywienia (9)	ekonomiści ; filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy; nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących; pedagodzy; pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej; specjaliści ds. administracji; specjaliści technologii żywności i żywienia (7)
2016	ekonomiści ; filolodzy i tłumacze; krawcy i pracownicy produkcji odzieży; kucharze; nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących; operatorzy maszyn włókienniczych; pedagodzy ; politolodzy , historycy i filozofowie ; pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej ; rolnicy i hodowcy; socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych ; specjaliści ds. administracji ; specjaliści rolnictwa i leśnictwa ; specjaliści technologii żywności i żywienia ; technicy informatycy ; technicy mechanicy (17)	ekonomiści ; nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego; nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących; pedagodzy ; politolodzy , historycy i filozofowie ; pracownicy administracyjni i biurowi ; pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej ; rolnicy i hodowcy ; socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych ; specjaliści ds. administracji ; specjaliści rolnictwa i leśnictwa ; specjaliści technologii żywności i żywienia ; technicy budownictwa ; technicy informatycy ; technicy mechanicy (16)

Ekonomiści - zawód permanentnie nadwyżkowy w woj. podlaskim, przyczyny nadmiaru

- W prognozie na 2016 r. w woj. podlaskim niemal we wszystkich powiatach zawód ekonomisty znajdował się w nadwyżce, a w prognozie na 2023 r. dotyczył połowy badanych powiatów;
- Przyczyną nadmiaru ekonomistów wśród dostępnych zasobów pracy w woj. podlaskim jest nadwyżka edukacyjna wynikająca z nadmiernego kształcenia, zwłaszcza na poziomie średnim (t. ekonomista; 1270 uczniów; 845 absolwentów; r.sz. 2021/22);
- **Dwie ostatnie prognozy wskazują, że w Polsce zawód ekonomisty jest postrzegany coraz częściej jako zrównoważony.** Obserwujemy tendencję w kierunku zrównoważenia tego zawodu również w woj. podlaskim.

Podsumowanie

- Permanentne braki zasobów pracy dotyczą branż kluczowych z punktu widzenia rozwoju regionu (przemysł, budownictwo, transport, opieka zdrowotna);
- Należy obserwować sektor edukacji i obrony narodowej, ponieważ jeśli w kolejnych latach zabraknie tam zasobów pracy, niektóre zawody mogą wejść w permanentny, pogłębiający się deficyt (np. nauczyciele przedmiotów zawodowych).
- Przyczyny niedoborów leżą zarówno po stronie kandydatów do pracy, jak i pracodawców, a ponadto również po stronie rozwiązań systemowych i legislacyjnych (np. wprowadzenie nowych regulowanych zawodów medycznych; zmiany w systemie oświaty, np. wymóg zatrudniania w szkołach psychologów, logopedów, pedagogów specjalnych);
- Nadmiar zasobów pracy wynika z nadmiernego kształcenia, ale uniwersalność kierunków ekonomicznych pozwala na mobilność zawodową w zawodzie ekonomista. Pokazuje to przykład innych województw w Polsce.

Dziękuję za uwagę!

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Zespół Wydziału Badań i Analiz

Tel. 0-85 7497233, 7497246, 7497232

<https://wupbialystok.praca.gov.pl/>

